

OBSAH

Počátky psané literatury. Mimoevropské literatury

Lidová slovesnost: Na uřknutí	11
Vynášení smrti	12
Pranostiky, pořekadla, přísloví	13
Josef Štefan Kubín: Jak babička zařikávala	13
Mýty: Epos o Atrachasisovi	15
Dobře upečený člověk	16
Písmo	18
Sinuhet: Vražda krále vládnoucího věčně	20
Staroegyptská milostná poezie	24
Starý zákon: O Jonášovi	24
Píseň písní	27
Jiří Suchý: Nejkrásnější krajina	29
Nový zákon: Narození Ježíše Krista	30
O odplatě	32
Ukřížování	32
Bedřich Fučík – Jindřich Pokorný: Velbloud uchem jehly	33
Karel Čapek: O pěti chlebích	34
Nový zákon: Podobenství o dvou stavitelích	37
James Thurber: Oliver a ostatní pštrosové	37
Roark Bradford: Zalidňování země	38
Ukolébavka	41
Karel Kryl: Salome	42
Bhagavadgíta	43
Kálidása: Šakuntala	44
Staroindické příběhy: O uhranuté koze	46
Konfucius: Hovory	49
Tao-te-ťing	49
Li Po: Tři kumpáni	50
Tu Fu: Hlad	52
Sikong-tu: Pomíjivost	53
Wu Ťing-c': Literáti a mandaríni	54
Japonská poezie: Psát na vodu	57

Antická literatura

Paris a Helena	58
Homér: Odyssea	62
Sapfo	69
Ezop: Osel a cikády	70
Člověk a satyr	70
Aischylos: Oresteia	71
Sofokles: Antigona	76
Euripides: Medea	80
Aristoteles: Poetika	82
O začarovaném oslu	83
Titus Maccius Plautus: Komedie o hrnci	88
Publius Ovidius Naso: Filemon a Baukis	90
Bedřich Fučík – Jindřich Pokorný: Chléb a hry	93
Krutý jako Nero	94
Henryk Sienkiewicz: Quo vadis?	96
Gaius Petronius Arbiter: Hostina u Trimalchiona	101
Marcus Valerius Martialis: Epigramy	105
Aurelius Augustinus: Vyznání	107

Literatura ve středověku

František z Assisi: Píseň tvorstva	109
Jacobus de Voragine: Svatý František	110
Píseň o Rolandovi	113
Byliny: Ilja Muromec a Slavík loupežník	118
Arnautz Daniels: V této svěží písni kroužím	123
Jean Rutebeuf: O běhu světa	125
Thomas Malory: Artušova smrt	130
Marco Polo: Milion	135
Omar Chajjám: Čtyřverší	137
Tisíc a jedna noc: O mužích ve skříní	137

Počátky písemnictví v českých zemích

Proglas	142
Život Konstantinův	143
První staroslověnská legenda o sv. Václavu	144
Kristiánova legenda	147
Kosmas: Kronika česká	150
Svatý Václave	153

Karel Toman: Záhř	154
František Halas: Praise	155
Petr Skoumal: Neopouštěj nás	156
Avigdor ben Jicchak Kara: Všechna ta neštěstí	157
Jaroslav Jelínek–Vlastimil Styblík: O českém pravopise	160
Dalimilova kronika: O selské kněžně Boženě	164

Česká literatura od nástupu Lucemburků do 70. let 15. století

Karel IV.: Vita Caroli	169
Jan Neruda: Romance o Karlu IV.	171
Staročeská lyrika: Dřevo se listem odievá	173
Legenda o sv. Kateřině	175
Žákovská poezie: Zanechme učení	177
Podkoní a žák	178
Tkadleček	181
Jan ze Žatce: Oráč z Čech	181
Jan Hus: O církvi	182
Výklad Viery, Desatera a Páteře	182
Vavřinec z Březové: Odsouzení a upálení mistra Jana Husa	183
Egon Erwin Kisch: Poslední mistrův žalář	184
Zdeněk Svěrák: Obecná škola	185
Jiří Dědeček: Hus	188
Václav, Havel a Tábor	188
Ktož jsů boží bojovníci	189
Vavřinec z Březové: Píseň přeslavné Koruny české	191
Petr Chelčický: Sieť viery pravé	194

Renaissance a humanismus v literatuře. Barokní literatura

Dante Alighieri: Božská komedie	196
Francesco Petrarca: Mír nenacházím	198
Giovanni Boccaccio: Dekameron	198
Niccolò Machiavelli: Vladař	203
François Villon: Závěť	204
Jiří Voskovec – Jan Werich: Hej pane králi	206
Jarmila Loukotková: Navzdory básník zpívá	207
François Villon: Balada na námět vévody Orleánského	212
François Rabelais: Gargantua a Pantagruel	213
Michel de Montaigne: Eseje	217

Miguel de Cervantes Saavedra: Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha	219
Věra Slavíková: Dopis do Španěl	222
Lope de Vega: Fuente Ovejuna	225
Geoffrey Chaucer: Canterburské povídky	229
William Shakespeare: Sen noci svatojánské	231
Jindřich IV.	233
Hamlet	234
Sonet č. 12	238
Sonet č. 138	239
Jan Werich: Dopis Shakespearovi	240
Erasmus Rotterdamský: Chvála Bláznivosti	242
Terezie z Ávily: Pohnutkou k tomu	244
Andreas Gryphius: Na sebe sama	245
Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen: Dobrodružný Simplicius Simplicissimus	245
Avvakum: Život prototopa Avvakuma	247

Renesance a humanismus v Čechách. Česká barokní literatura

Hynek z Poděbrad: Stesk na ženitbu	251
Petr Hora-Hořejš: Věda a umění na Rudolfově dvoře	252
Václav Hájek z Libočan: Kronika česká	256
Mikuláš Dačický z Heslova: Z Pamětí	259
Bible kralická: Kazatel	260
Daniel Adam z Veleslavína: Z předmluvy k Eusebiově Historii církevní	261
Václav Vratislav z Mitrovic: Příhody	263
Moudří blázni: Bratr Paleček	265
Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce	266
Angelo Maria Ripellino: Magická Praha	271
Adam Michna z Otradovic: Chtíc, aby spal	275
Bedřich Bridel: Co Bůh? Člověk?	276
Písňe o čtyřech posledních věcech člověka	278
Daniel Nitsch: Z kázání	283
Václav František Kocmánek: Interludium kratochvilné o selském hňupu chtějícím žákem býti	284
Lamentatio rusticana	288
Kramářské písňe: Jistá a pravdivá novina o jednom mládenci mysliveckém	289
Jiří Voskovec – Jan Werich: Píseň strašlivá o Golemovi, který chtíčem byl jat	291

Lidová slovesnost: Osířelo dítě	293
Co to máš, děvečko	294
Vyhrůžka	295
Pověst o blanických rytířích	295

Klasicismus, osvícenství, sentimentalismus a raný romantismus

Pierre Corneille: Cid	297
Molière: Lakomec	301
Don Juan	302
Blaise Pascal: Myšlenky	305
François de La Rochefoucauld: Aforismy	306
Jean de La Fontaine: Přednosti vědění	307
Jean de La Bruyère: Charaktery	308
Denis Diderot: Jakub fatalista	309
Voltaire: Candide	313
Carlo Goldoni: Poprask na laguně	315
Lion Feuchtwanger: Bláznova moudrost	316
Daniel Defoe: Robinson Crusoe	320
Jonathan Swift: Gulliverovy cesty	323
Laurence Sterne: Tristram Shandy	326
Richard Brinsley Sheridan: Škola pomluv	327
Robert Burns: Bolest zubu	330
Johann Wolfgang Goethe: Utrpení mladého Werthera	330
Faust	332
Jiří Suchý: Dr. Johann Faust, Praha II, Karlovo náměstí 40	338
Friedrich Schiller: Loupežníci	340
Ivan Andrejevič Krylov: Rolník a smrt	342

Česká literatura v počátcích národního obrození

František Martin Pelcl: Paměti	343
Václav Thám: Zpěv pijáka	345
Alois Jirásek: F. L. Věk	346
Josef Jungmann: O jazyku českém	348
Z překladů	350
Rukopis královédvorský: Jaroslav	351
František Ladislav Čelakovský: Toman a lesní panna	353
Radost a žalost	357
Jan Kollár: Slávy dcera	358